

Metody statystyczne w lokalizacji genów

Małgorzata Bogdan

Instytut Matematyki
Uniwersytet Wrocławski

Zakopane, 06/09/2016

- Lokalizacja genów

- Lokalizacja genów
- Wielokrotne testowanie

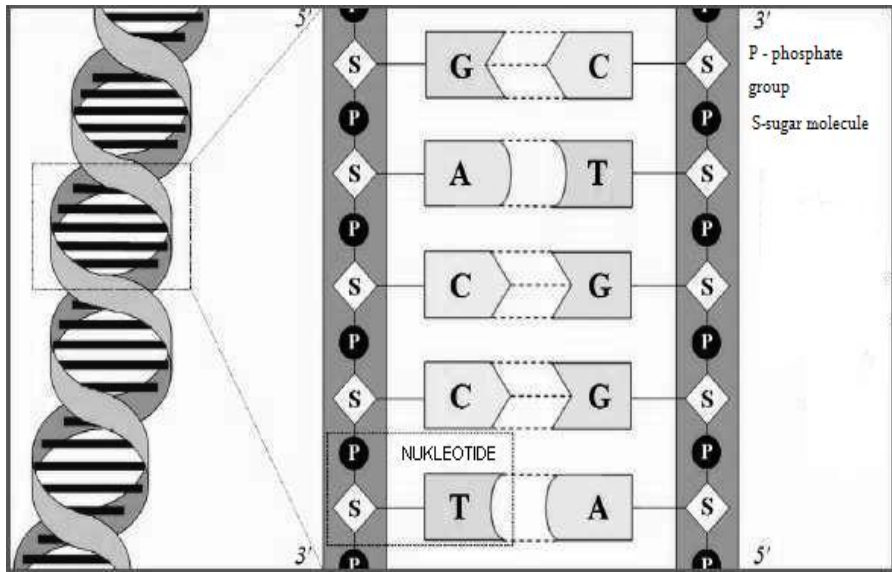
- Lokalizacja genów
- Wielokrotne testowanie
- Kryteria wyboru modelu

- Lokalizacja genów
- Wielokrotne testowanie
- Kryteria wyboru modelu
- Zmodyfikowane wersje Bayesowskiego Kryterium Informacyjnego

- Lokalizacja genów
- Wielokrotne testowanie
- Kryteria wyboru modelu
- Zmodyfikowane wersje Bayesowskiego Kryterium Informacyjnego
- SLOPE (Sorted L-one penalized estimation)

- Lokalizacja genów
- Wielokrotne testowanie
- Kryteria wyboru modelu
- Zmodyfikowane wersje Bayesowskiego Kryterium Informacyjnego
- SLOPE (Sorted L-one penalized estimation)
- Symulacje komputerowe

Struktura DNA

- Około 99,9% informacji genetycznej jest dokładnie taka sama u wszystkich ludzi.
- **Polimorfizm** to różnica w strukturze DNA, która występuje u co najmniej 1% populacji.
- **Polimorfizm Pojedynczego Nukelotydu (Single Nucleotide Polymorphism, SNP)** - polimorfizm w pojedynczej bazie nukleotydowej:
  - Typowy SNP: pozycja w której
    - 85% populacji ma Cytosynę (C)
    - 15% ma Tyminę (T).
- Zwykle w danym lokusie występują tylko dwie formy SNP
- trzy genotypy : AA, Aa, aa.

GŁÓWNY CEL: identyfikacja mutacji które wpływają na badaną cechę.

GŁÓWNY CEL: identyfikacja mutacji które wpływają na badaną cechę.

Przykład - identyfikacja pacjentów korzystnie reagujących na terapię

GŁÓWNY CEL: identyfikacja mutacji które wpływają na badaną cechę.

Przykład - identyfikacja pacjentów korzystnie reagujących na terapię

Y - cecha ilościowa

GŁÓWNY CEL: identyfikacja mutacji które wpływają na badaną cechę.

Przykład - identyfikacja pacjentów korzystnie reagujących na terapię

Y - cecha ilościowa

Przykłady: zmiana ciśnienia krwi, poziomu cholesterolu

$Y = (Y_1, \dots, Y_n)^T$ - wektor wartości cechy dla n pacjentów

$Y = (Y_1, \dots, Y_n)^T$ - wektor wartości cechy dla n pacjentów

$T = (T_1, \dots, T_n)^T$, $T_i \in \{0, 1\}$ - wskaźnik terapii

$Y = (Y_1, \dots, Y_n)^T$ - wektor wartości cechy dla n pacjentów

$T = (T_1, \dots, T_n)^T$, $T_i \in \{0, 1\}$ - wskaźnik terapii

$G_{n \times m}$ - macierz genotypów

$Y = (Y_1, \dots, Y_n)^T$ - wektor wartości cechy dla n pacjentów

$T = (T_1, \dots, T_n)^T$, $T_i \in \{0, 1\}$ - wskaźnik terapii

$G_{n \times m}$ - macierz genotypów

Zwykle $n \approx k \times 100$ lub $k \times 1000$, $m \approx k \times 100,000$

$Y = (Y_1, \dots, Y_n)^T$ - wektor wartości cechy dla n pacjentów

$T = (T_1, \dots, T_n)^T$, $T_i \in \{0, 1\}$ - wskaźnik terapii

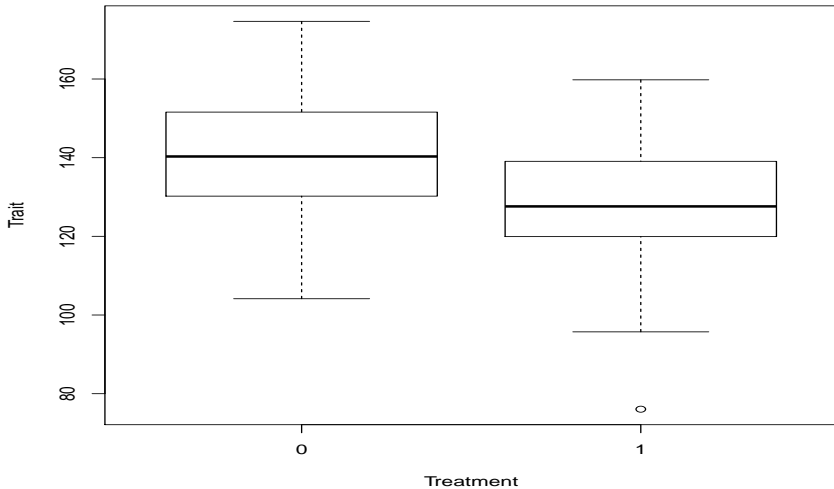
$G_{n \times m}$ - macierz genotypów

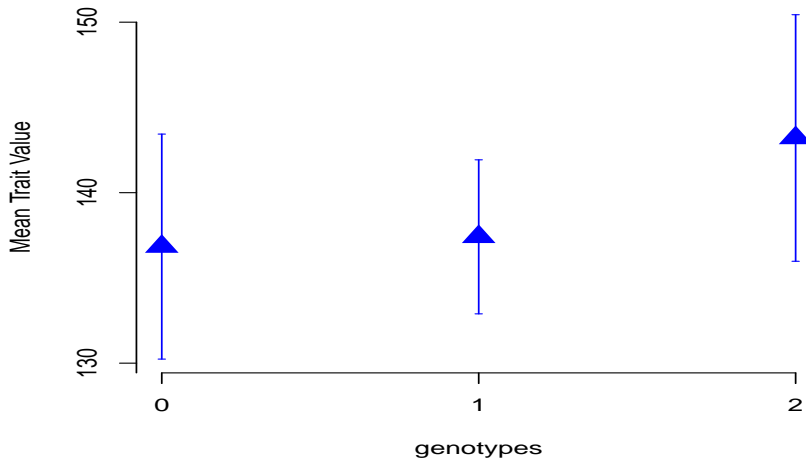
Zwykle $n \approx k \times 100$ lub $k \times 1000$, $m \approx k \times 100,000$

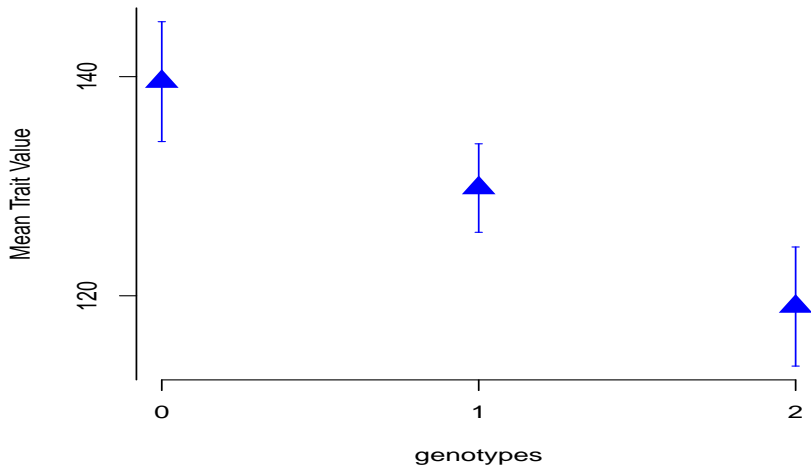
Typowe kodowanie oddziaływań addytywnych

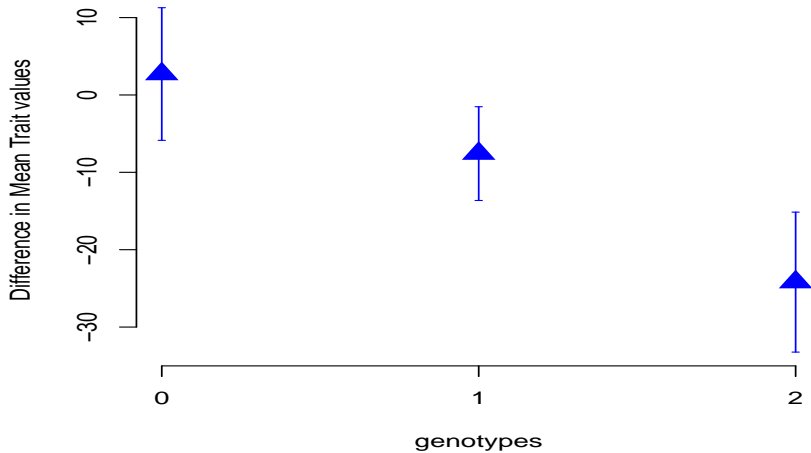
$$Z_{ij} = \begin{cases} 0 & \text{gdy } G_{ij} = AA \\ 1 & \text{gdy } G_{ij} = Aa \\ 2 & \text{gdy } G_{ij} = aa \end{cases}$$

Fikcyjny przykład - obniżenie ciśnienia krwi

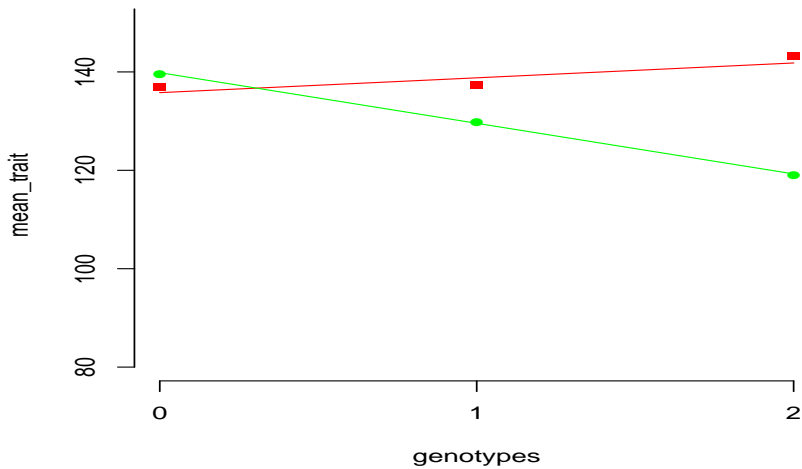

Gene-Treatment Interaction

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 T_i + \sum_{j=1}^m \nu_j Z_{ij} + \sum_{j=1}^m \gamma_j Z_{ij} T_i + \epsilon_i, \quad \epsilon_i \sim N(0, \sigma_\epsilon^2) .$$

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 T_i + \sum_{j=1}^m \nu_j Z_{ij} + \sum_{j=1}^m \gamma_j Z_{ij} T_i + \epsilon_i, \quad \epsilon_i \sim N(0, \sigma_\epsilon^2) .$$

$$Y_{n \times 1} = X_{n \times p} \beta_{p \times 1} + \epsilon_{n \times 1}$$

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 T_i + \sum_{j=1}^m \nu_j Z_{ij} + \sum_{j=1}^m \gamma_j Z_{ij} T_i + \epsilon_i, \quad \epsilon_i \sim N(0, \sigma_\epsilon^2) .$$

$$Y_{n \times 1} = X_{n \times p} \beta_{p \times 1} + \epsilon_{n \times 1}$$

$$p = m + 2, \quad X = [1|T|Z|ZT] \quad , \beta = [\beta_0, \beta_1, \nu, \gamma]^T$$

$$Y_i = \beta_0 + \beta_1 T_i + \sum_{j=1}^m \nu_j Z_{ij} + \sum_{j=1}^m \gamma_j Z_{ij} T_i + \epsilon_i, \quad \epsilon_i \sim N(0, \sigma_\epsilon^2) .$$

$$Y_{n \times 1} = X_{n \times p} \beta_{p \times 1} + \epsilon_{n \times 1}$$

$$p = m + 2, \quad X = [1|T|Z|ZT] \quad , \beta = [\beta_0, \beta_1, \nu, \gamma]^T$$

- a) Identyfikacja istotnych genów - wybór modelu statystycznego
- b) Predykcja: przewidywanie indywidualnej odpowiedzi na terapię

Prosta regresja liniowa

$$Y_i = \beta_0 + \beta_j X_{ij} + \epsilon_i, \quad \epsilon_i \sim N(0, \sigma_\epsilon^2) .$$

Prosta regresja liniowa

$$Y_i = \beta_0 + \beta_j X_{ij} + \epsilon_i, \quad \epsilon_i \sim N(0, \sigma_\epsilon^2) .$$

$\hat{\beta}_j$: estymator liczony metodą najmniejszych kwadratów β_j

$$\hat{\beta}_j \sim N(\beta_j, \sigma_j^2)$$

Wielokrotne testowanie (1)

$$H_{0j} : \beta_j = 0 \quad \text{vs} \quad \beta_j \neq 0$$

Wielokrotne testowanie (1)

$$H_{0j} : \beta_j = 0 \quad \text{vs} \quad \beta_j \neq 0$$

Odrzucamy H_{0j} gdy $z_j = \frac{|\hat{\beta}_j|}{\sigma_j} > c$

Wielokrotne testowanie (1)

$$H_{0j} : \beta_j = 0 \quad \text{vs} \quad \beta_j \neq 0$$

Odrzucamy H_{0j} gdy $z_j = \frac{|\hat{\beta}_j|}{\sigma_j} > c$

Poziom istotności: $\alpha = P_{H_{0j}}(|z_j| > c)$

$$H_{0j} : \beta_j = 0 \quad \text{vs} \quad \beta_j \neq 0$$

Odrzucamy H_{0j} gdy $z_j = \frac{|\hat{\beta}_j|}{\sigma_j} > c$

Poziom istotności: $\alpha = P_{H_{0j}}(|z_j| > c)$

$$c = \Phi^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$$

Wielokrotne testowanie (1)

$$H_{0j} : \beta_j = 0 \quad \text{vs} \quad \beta_j \neq 0$$

Odrzucamy H_{0j} gdy $z_j = \frac{|\hat{\beta}_j|}{\sigma_j} > c$

Poziom istotności: $\alpha = P_{H_{0j}}(|z_j| > c)$

$$c = \Phi^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$$

	H_0 przyjęta	H_0 odrzucona	
H_0 prawdziwa	U	V	p_0
H_0 fałszywa	T	S	p_1
	W	R	p

Wielokrotne testowanie (1)

$$H_{0j} : \beta_j = 0 \quad \text{vs} \quad \beta_j \neq 0$$

Odrzucamy H_{0j} gdy $z_j = \frac{|\hat{\beta}_j|}{\sigma_j} > c$

Poziom istotności: $\alpha = P_{H_{0j}}(|z_j| > c)$

$$c = \Phi^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$$

	H_0 przyjęta	H_0 odrzucona	
H_0 prawdziwa	U	V	p_0
H_0 fałszywa	T	S	p_1
	W	R	p

$$FWER = P(V > 0), \quad FDR = E \left(\frac{V}{RV1} \right)$$

Wielokrotne testowanie (1)

$$H_{0j} : \beta_j = 0 \quad \text{vs} \quad \beta_j \neq 0$$

Odrzucamy H_{0j} gdy $z_j = \frac{|\hat{\beta}_j|}{\sigma_j} > c$

Poziom istotności: $\alpha = P_{H_{0j}}(|z_j| > c)$

$$c = \Phi^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$$

	H_0 przyjęta	H_0 odrzucona	
H_0 prawdziwa	U	V	p_0
H_0 fałszywa	T	S	p_1
	W	R	p

$$FWER = P(V > 0), \quad FDR = E \left(\frac{V}{RV1} \right)$$

$$E(V) = \alpha p_0$$

Wielokrotne testowanie (1)

$$H_{0j} : \beta_j = 0 \quad \text{vs} \quad \beta_j \neq 0$$

Odrzucamy H_{0j} gdy $z_j = \frac{|\hat{\beta}_j|}{\sigma_j} > c$

Poziom istotności: $\alpha = P_{H_{0j}}(|z_j| > c)$

$$c = \Phi^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$$

	H_0 przyjęta	H_0 odrzucona	
H_0 prawdziwa	U	V	p_0
H_0 fałszywa	T	S	p_1
	W	R	p

$$FWER = P(V > 0), \quad FDR = E \left(\frac{V}{RV1} \right)$$

$$E(V) = \alpha p_0$$

$$\alpha = 0.05, p_0 = 2000 \rightarrow E(V) = 100$$

Procedury wielokrotnego testowania

Korekta Bonferroniego: Stosujemy poziom istotności $\frac{\alpha}{p}$.

Korekta Bonferroniego: Stosujemy poziom istotności $\frac{\alpha}{p}$.

$$FWER = P\left(\bigcup_{j=1}^{p_0} \{|z_j| > c\}\right) \leq \sum_{j=1}^{p_0} P(\{|z_j| > c\}) = p_0\alpha/p < \alpha$$

Korekta Bonferroniego: Stosujemy poziom istotności $\frac{\alpha}{p}$.

$$FWER = P\left(\bigcup_{j=1}^{p_0} \{|z_j| > c\}\right) \leq \sum_{j=1}^{p_0} P(\{|z_j| > c\}) = p_0\alpha/p < \alpha$$

Odrzucamy H_{0j} gdy $|z_j| \geq \Phi^{-1}\left(1 - \frac{\alpha}{2p}\right) = \sqrt{2\log p}(1 + o_p)$

Korekta Bonferroni: Stosujemy poziom istotności $\frac{\alpha}{p}$.

$$FWER = P\left(\bigcup_{j=1}^{p_0} \{|z_j| > c\}\right) \leq \sum_{j=1}^{p_0} P(\{|z_j| > c\}) = p_0\alpha/p < \alpha$$

Odrzucamy H_{0j} gdy $|z_j| \geq \Phi^{-1}\left(1 - \frac{\alpha}{2p}\right) = \sqrt{2 \log p}(1 + o_p)$

Procedura Benjaminiego-Hochberga

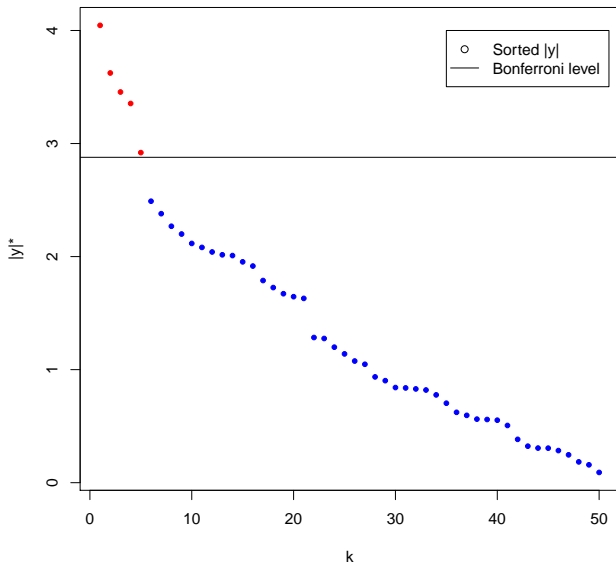
- (1) $|z|_{(1)} \geq |z|_{(2)} \geq \dots \geq |z|_{(p)}$
- (2) Ustal największe j takie, że

$$|z|_{(j)} \geq \Phi^{-1}(1 - \alpha_j), \quad \alpha_j = \alpha \frac{j}{2p}, \quad (1)$$

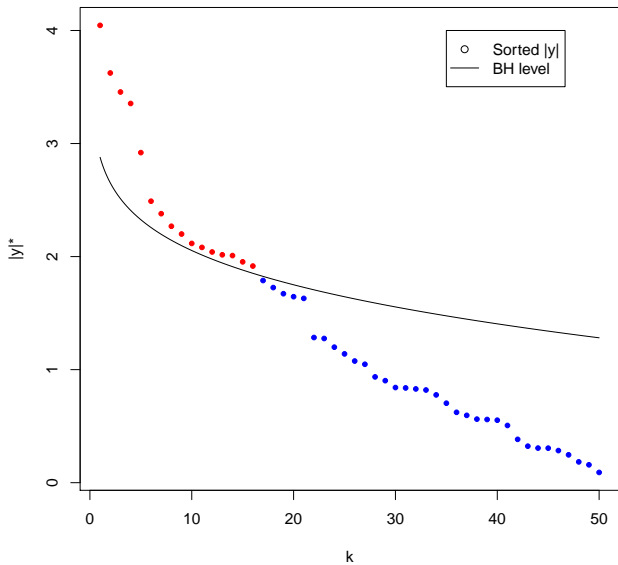
Nazwij ten indeks j_{SU} .

- (3) Odrzuć $H_{(j)}$ wtedy i tylko wtedy gdy $j \leq j_{\text{SU}}$

Korekta Bonferroni

Korekta Benjaminiego-Hochberga

(Benjamini, Hochberg, JRSSB 1995) Jeżeli $z_1, \dots, z_p$ są niezależne to BH kontroluje FDR na poziomie

(Benjamini, Hochberg, JRSSB 1995) Jeżeli $z_1, \dots, z_p$ są niezależne to BH kontroluje FDR na poziomie

$$\text{FDR} = \mathbb{E} \left[\frac{V}{R \vee 1} \right] = \alpha \frac{p_0}{p}. \quad (2)$$

(Benjamini, Hochberg, JRSSB 1995) Jeżeli $z_1, \dots, z_p$ są niezależne to BH kontroluje FDR na poziomie

$$\text{FDR} = \mathbb{E} \left[\frac{V}{R \vee 1} \right] = \alpha \frac{p_0}{p}. \quad (2)$$

(Benjamini, Yekutieli, Ann. Statist. 2001) Jeżeli statystyki testowe są "dodatnio skorelowane" to BH kontroluje FDR na poziomie $\alpha \frac{p_0}{p}$. Niezależnie od stopnia i rodzaju zależności między statystykami testowymi FDR jest kontrolowane jeżeli $|z|_{(j)}$ porównujemy z $\Phi^{-1} \left(1 - \frac{j\alpha}{2p \sum_{i=1}^p \frac{1}{i}} \right)$.

Asymptotyczna optymalność gdy testy są niezależne

$\tau = \frac{p-p_0}{p}$ - procent hipotez alternatywnych (rzadkość)

$\tau \rightarrow 0$ gdy $p \rightarrow \infty$

$\tau = \frac{p-p_0}{p}$ - procent hipotez alternatywnych (rzadkość)

$\tau \rightarrow 0$ gdy $p \rightarrow \infty$

Abramovich, Benjamini, Donoho and Johnstone, Ann.Statist. 2006
- estymacja β z wykorzystaniem BH jest asymptotycznie optymalna
(minimalizacja $\|\hat{\beta} - \beta\|$)

Asymptotyczna optymalność gdy testy są niezależne

$\tau = \frac{p-p_0}{p}$ - procent hipotez alternatywnych (rzadkość)
 $\tau \rightarrow 0$ gdy $p \rightarrow \infty$

Abramovich, Benjamini, Donoho and Johnstone, Ann.Statist. 2006
- estymacja β z wykorzystaniem BH jest asymptotycznie optymalna
(minimalizacja $\|\hat{\beta} - \beta\|$)

Bogdan, Chakrabarti, Frommlet, Ghosh, Ann.Statist. 2011 -
minimalizacja średniego kosztu, γ_0 - koszt błędu I rodzaju
(fałszywego odkrycia), γ_A - koszt błędu II rodzaju (pominięcie
istotnego składnika)

Asymptotyczna optymalność gdy testy są niezależne

$\tau = \frac{p-p_0}{p}$ - procent hipotez alternatywnych (rzadkość)
 $\tau \rightarrow 0$ gdy $p \rightarrow \infty$

Abramovich, Benjamini, Donoho and Johnstone, Ann.Statist. 2006
- estymacja β z wykorzystaniem BH jest asymptotycznie optymalna
(minimalizacja $\|\hat{\beta} - \beta\|$)

Bogdan, Chakrabarti, Frommlet, Ghosh, Ann.Statist. 2011 -
minimalizacja średniego kosztu, γ_0 - koszt błędu I rodzaju
(fałszywego odkrycia), γ_A - koszt błędu II rodzaju (pominięcie
istotnego składnika)

Korekta Bonferroniego jest asymptotycznie optymalna gdy $\tau \propto \frac{1}{p}$
($p - p_0 = const$, ekstremalna rzadkość)

Asymptotyczna optymalność gdy testy są niezależne

$\tau = \frac{p-p_0}{p}$ - procent hipotez alternatywnych (rzadkość)
 $\tau \rightarrow 0$ gdy $p \rightarrow \infty$

Abramovich, Benjamini, Donoho and Johnstone, Ann.Statist. 2006
- estymacja β z wykorzystaniem BH jest asymptotycznie optymalna
(minimalizacja $\|\hat{\beta} - \beta\|$)

Bogdan, Chakrabarti, Frommlet, Ghosh, Ann.Statist. 2011 -
minimalizacja średniego kosztu, γ_0 - koszt błędu I rodzaju
(fałszywego odkrycia), γ_A - koszt błędu II rodzaju (pominięcie
istotnego składnika)

Korekta Bonferroniego jest asymptotycznie optymalna gdy $\tau \propto \frac{1}{p}$
($p - p_0 = const$, ekstremalna rzadkość)

BH jest asymptotycznie optymalna gdy $\tau \rightarrow 0$ i $\tau p \rightarrow C \in (0, \infty]$

Próba POPRES rzeczywistych genomów z dbGaP

- 309790 SNPów dla 649 osobników pochodzenia europejskiego

Próba POPRES rzeczywistych genomów z dbGaP

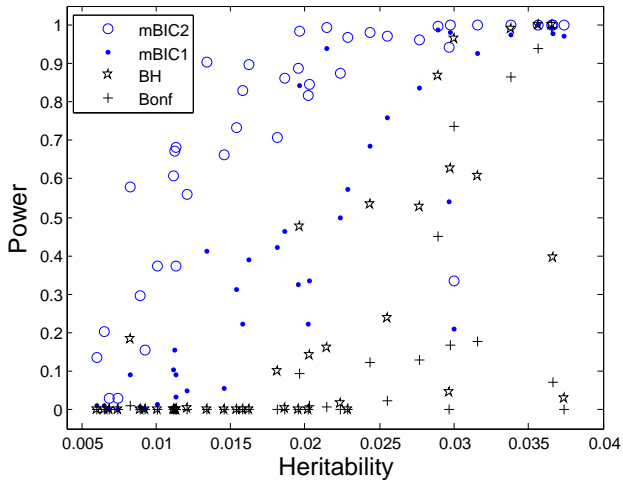
- 309790 SNPów dla 649 osobników pochodzenia europejskiego
- $k = 40$ przyczynowych niezależnych SNPów

Próba POPRES rzeczywistych genomów z dbGaP

- 309790 SNPów dla 649 osobników pochodzenia europejskiego
- $k = 40$ przyczynowych niezależnych SNPów
- 1000 replikacji z modelu addytywnego M
$$Y = X_M \beta_M + \epsilon, \quad \epsilon_i \sim (0, 1)$$

Próba POPRES rzeczywistych genomów z dbGaP

- 309790 SNPów dla 649 osobników pochodzenia europejskiego
- $k = 40$ przyczynowych niezależnych SNPów
- 1000 replikacji z modelu addytywnego M
$$Y = X_M \beta_M + \epsilon, \quad \epsilon_i \sim (0, 1)$$
- β_j równomiernie rozłożone na odcinku $[0.27, 0.66]$

Problem z testami pojedynczymi

$$\hat{\beta}_X \approx \frac{\hat{Cov}(Y,X)}{\hat{Var}X}$$

Problem z testami pojedynczymi

$$\hat{\beta}_X \approx \frac{\hat{Cov}(Y, X)}{\hat{Var}X}$$

$$Y = \beta_0 + \sum_{i=1}^k \beta_i X_i + \epsilon$$

$$\hat{\beta}_X \approx \frac{\hat{Cov}(Y, X)}{\hat{Var}X}$$

$$Y = \beta_0 + \sum_{i=1}^k \beta_i X_i + \epsilon$$

$$\hat{Cov}(Y, X_1) = \beta_1 \hat{Var}X_1 + \sum_{i=2}^k \beta_i \hat{Cov}(X_1, X_i) + \hat{Cov}(X_1, \epsilon)$$

$$\hat{\beta}_X \approx \frac{\hat{Cov}(Y, X)}{\hat{Var}X}$$

$$Y = \beta_0 + \sum_{i=1}^k \beta_i X_i + \epsilon$$

$$\hat{Cov}(Y, X_1) = \beta_1 \hat{Var}X_1 + \sum_{i=2}^k \beta_i \hat{Cov}(X_1, X_i) + \hat{Cov}(X_1, \epsilon)$$

Założmy, że dla $i > 1$, $\hat{Cov}(X_1, X_i) \sim N(0, \sigma_c^2)$

$$\hat{\beta}_X \approx \frac{\hat{Cov}(Y, X)}{\hat{Var}X}$$

$$Y = \beta_0 + \sum_{i=1}^k \beta_i X_i + \epsilon$$

$$\hat{Cov}(Y, X_1) = \beta_1 \hat{Var}X_1 + \sum_{i=2}^k \beta_i \hat{Cov}(X_1, X_i) + \hat{Cov}(X_1, \epsilon)$$

Założmy, że dla $i > 1$, $\hat{Cov}(X_1, X_i) \sim N(0, \sigma_c^2)$

$$E \sum_{i=2}^k \beta_i \hat{Cov}(X_1, X_i) = 0$$

$$\hat{\beta}_X \approx \frac{\hat{Cov}(Y, X)}{\hat{Var}X}$$

$$Y = \beta_0 + \sum_{i=1}^k \beta_i X_i + \epsilon$$

$$\hat{Cov}(Y, X_1) = \beta_1 \hat{Var}X_1 + \sum_{i=2}^k \beta_i \hat{Cov}(X_1, X_i) + \hat{Cov}(X_1, \epsilon)$$

Założmy, że dla $i > 1$, $\hat{Cov}(X_1, X_i) \sim N(0, \sigma_c^2)$

$$E \sum_{i=2}^k \beta_i \hat{Cov}(X_1, X_i) = 0$$

$$Var(\sum_{i=2}^k \beta_i \hat{Cov}(X_1, X_i)) \approx \sum_{i=2}^k \beta_i^2 \sigma_c^2$$

Cel: Estymacja β w modelu

$$Y = X_{n \times p} \beta + \epsilon, \quad \epsilon \sim N(0, \sigma^2 I_{n \times n}), \quad p \gg n$$

Cel: Estymacja β w modelu

$$Y = X_{n \times p} \beta + \epsilon, \quad \epsilon \sim N(0, \sigma^2 I_{n \times n}), \quad p \gg n$$

Zadanie wykonalne przy założeniu, że liczba niezerowych elementów $\|\beta\|_0 = k \ll n$ (założenie rzadkości)

Cel: Estymacja β w modelu

$$Y = X_{n \times p} \beta + \epsilon, \quad \epsilon \sim N(0, \sigma^2 I_{n \times n}), \quad p \gg n$$

Zadanie wykonalne przy założeniu, że liczba niezerowych elementów $\|\beta\|_0 = k \ll n$ (założenie rzadkości)

Kryteria wyboru modelu: minimalizujemy $\|Y - X\beta\|^2 + pen(k)$

Bayesowskie Kryterium Informacyjne, BIC : $pen(k) = \sigma^2 k \log n$

Bayesowskie Kryterium Informacyjne, BIC : $pen(k) = \sigma^2 k \log n$

BIC nie jest zgodne gdy $\frac{p}{\sqrt{n}} \rightarrow \infty$ (Bogdan et al. (2008, QREI)).

Bayesowskie Kryterium Informacyjne, BIC : $pen(k) = \sigma^2 k \log n$

BIC nie jest zgodne gdy $\frac{p}{\sqrt{n}} \rightarrow \infty$ (Bogdan et al. (2008, QREI)).

Risk Inflation Criterion [RIC, Foster and George (1994)]

$pen(k) = 2\sigma^2 k \log p$ - "korekta Bonferroniego"

Bayesowskie Kryterium Informacyjne, BIC : $pen(k) = \sigma^2 k \log n$

BIC nie jest zgodne gdy $\frac{p}{\sqrt{n}} \rightarrow \infty$ (Bogdan et al. (2008, QREI)).

Risk Inflation Criterion [RIC, Foster and George (1994)]

$pen(k) = 2\sigma^2 k \log p$ - "korekta Bonferroniego"

BHRIC (Abramovich et al. (2006), Foster and Stine (1999), Birge and Massart (2001))

$pen(k) = 2\sigma^2 \sum_{i=1}^k \log(p/i)$ - "korekta BH"

Bayesowskie Kryterium Informacyjne, BIC : $pen(k) = \sigma^2 k \log n$

BIC nie jest zgodne gdy $\frac{p}{\sqrt{n}} \rightarrow \infty$ (Bogdan et al. (2008, QREI)).

Risk Inflation Criterion [RIC, Foster and George (1994)]

$pen(k) = 2\sigma^2 k \log p$ - "korekta Bonferroniego"

BHRIC (Abramovich et al. (2006), Foster and Stine (1999), Birge and Massart (2001))

$pen(k) = 2\sigma^2 \sum_{i=1}^k \log(p/i)$ - "korekta BH"

Bogdan et al. (Genetics, 2004), Żak-Szatkowska and Bogdan (CSDA, 2011)

mBIC1, mBIC2 - RIC i mRIC + kara $\sigma^2 k \log n$

- LASSO to rozwiązanie problemu optymalizacji wypukłej

$$\operatorname{argmin}_b \left\{ \frac{1}{2} \|y - Xb\|_2^2 + \lambda_L \|b\|_1 \right\}, \quad (\text{LASSO})$$

gdzie $\lambda_L > 0$ jest parametrem wygładzającym

- LASSO to rozwiązanie problemu optymalizacji wypukłej

$$\operatorname{argmin}_b \left\{ \frac{1}{2} \|y - Xb\|_2^2 + \lambda_L \|b\|_1 \right\}, \quad (\text{LASSO})$$

gdzie $\lambda_L > 0$ jest parametrem wygładzającym

- Trudność - wybór λ_L

- LASSO to rozwiązanie problemu optymalizacji wypukłej

$$\operatorname{argmin}_b \left\{ \frac{1}{2} \|y - Xb\|_2^2 + \lambda_L \|b\|_1 \right\}, \quad (\text{LASSO})$$

gdzie $\lambda_L > 0$ jest parametrem wygładzającym

- Trudność - wybór λ_L
- $\lambda_L = \frac{\sqrt{2 \log p}}{n}$ - korekta Bonferroniego

- LASSO to rozwiązanie problemu optymalizacji wypukłej

$$\operatorname{argmin}_b \left\{ \frac{1}{2} \|y - Xb\|_2^2 + \lambda_L \|b\|_1 \right\}, \quad (\text{LASSO})$$

gdzie $\lambda_L > 0$ jest parametrem wygładzającym

- Trudność - wybór λ_L
- $\lambda_L = \frac{\sqrt{2 \log p}}{n}$ - korekta Bonferroniego
- walidacja krzyżowa - optymalizacja własności predykcyjnych

SLOPE (Sorted L-One Penalized Estimation, Bogdan, van den Berg, Sabatti, Su and Candés (AOAS, 2015))

- SLOPE to rozwiązanie problemu wypukłego

$$\operatorname{argmin}_b \frac{1}{2} \|y - Xb\|_2^2 + \sigma \sum_{i=1}^p \lambda_i |b|_{(i)}, \quad (\text{SLOPE})$$

gdzie $|b|_{(1)} \geq \dots \geq |b|_{(p)}$ i $\lambda_1 \geq \dots \geq \lambda_p \geq 0$

- Gdy $X_i^\top X_j = 0$ dla $i \neq j$, to ciąg

$$\lambda_i := \Phi^{-1}\left(1 - i \cdot \frac{q}{2p}\right)$$

pozwała na kontrolę FDR na poziomie qp_0/p .

- Gdy $X_i^\top X_j = 0$ dla $i \neq j$, to ciąg

$$\lambda_i := \Phi^{-1}\left(1 - i \cdot \frac{q}{2p}\right)$$

pozwała na kontrolę FDR na poziomie qp_0/p .

- Heurystyczne procedury wyboru ciągu λ kontrolującego FDR gdy regresory są niezależnymi zmiennymi losowymi.

- Gdy $X_i^\top X_j = 0$ dla $i \neq j$, to ciąg

$$\lambda_i := \Phi^{-1}\left(1 - i \cdot \frac{q}{2p}\right)$$

pozwała na kontrolę FDR na poziomie qp_0/p .

- Heurystyczne procedury wyboru ciągu λ kontrolującego FDR gdy regresory są niezależnymi zmiennymi losowymi.
- Interesujące własności predykcyjne

- Gdy $X_i^\top X_j = 0$ dla $i \neq j$, to ciąg

$$\lambda_i := \Phi^{-1}\left(1 - i \cdot \frac{q}{2p}\right)$$

pozwała na kontrolę FDR na poziomie qp_0/p .

- Heurystyczne procedury wyboru ciągu λ kontrolującego FDR gdy regresory są niezależnymi zmiennymi losowymi.
- Interesujące własności predykcyjne
- Ogólnodostępne pakiety na CRAN

- Gdy $X_i^\top X_j = 0$ dla $i \neq j$, to ciąg

$$\lambda_i := \Phi^{-1}\left(1 - i \cdot \frac{q}{2p}\right)$$

pozwała na kontrolę FDR na poziomie qp_0/p .

- Heurystyczne procedury wyboru ciągu λ kontrolującego FDR gdy regresory są niezależnymi zmiennymi losowymi.
- Interesujące własności predykcyjne
- Ogólnodostępne pakiety na CRAN
  - i) *SLOPE* - Bogdan et al. 2015, autor E. Patterson

- Gdy $X_i^\top X_j = 0$ dla $i \neq j$, to ciąg

$$\lambda_i := \Phi^{-1}\left(1 - i \cdot \frac{q}{2p}\right)$$

pozwała na kontrolę FDR na poziomie qp_0/p .

- Heurystyczne procedury wyboru ciągu λ kontrolującego FDR gdy regresory są niezależnymi zmiennymi losowymi.
- Interesujące własności predykcyjne
- Ogólnodostępne pakiety na CRAN
  - i) *SLOPE* - Bogdan et al. 2015, autor E. Patterson
  - ii) *grpSLOPE* - grupowe SLOPE (wybór grup predyktorów), [Brzyski et al. (arXiv, 2015)], autor - A. Gossman

- Gdy $X_i^\top X_j = 0$ dla $i \neq j$, to ciąg

$$\lambda_i := \Phi^{-1}\left(1 - i \cdot \frac{q}{2p}\right)$$

pozwała na kontrolę FDR na poziomie qp_0/p .

- Heurystyczne procedury wyboru ciągu λ kontrolującego FDR gdy regresory są niezależnymi zmiennymi losowymi.
- Interesujące własności predykcyjne
- Ogólnodostępne pakiety na CRAN
  - i) *SLOPE* - Bogdan et al. 2015, autor E. Patterson
  - ii) *grpSLOPE* - grupowe SLOPE (wybór grup predyktorów), [Brzyski et al. (arXiv, 2015)], autor - A. Gossman
  - iii) *geneSLOPE* - aplikacja do badań asocjacyjnych, [Brzyski et al. (przyjęte do druku w *Genetics*)], autor - P. Sobczyk

$n = p = 5000$, niezależne SNPy

$n = p = 5000$, niezależne SNPy

Scenariusz 1: $Y = X\beta + z$ - idealny model

$n = p = 5000$, niezależne SNPy

Scenariusz 1: $Y = X\beta + z$ - idealny model

Scenariusz 2: Nieliniowość - efekty dominancji:

$$\tilde{z}_{ij} = \begin{cases} -1 & \text{for } aa, AA \\ 1 & \text{for } aA \end{cases}, \quad (3)$$

$$y = [X, Z][\beta'_X, \beta'_Z]' + \epsilon$$

Szukamy tylko efektów addytywnych.

$n = p = 5000$, niezależne SNP-y

Scenariusz 1: $Y = X\beta + z$ - idealny model

Scenariusz 2: Nieliniowość - efekty dominancji:

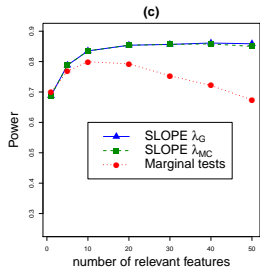
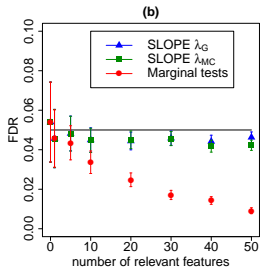
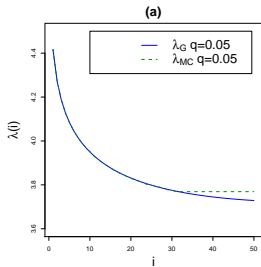
$$\tilde{z}_{ij} = \begin{cases} -1 & \text{for } aa, AA \\ 1 & \text{for } aA \end{cases}, \quad (3)$$

$$y = [X, Z][\beta'_X, \beta'_Z]' + \epsilon$$

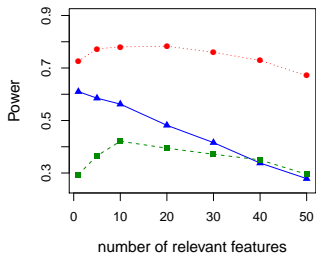
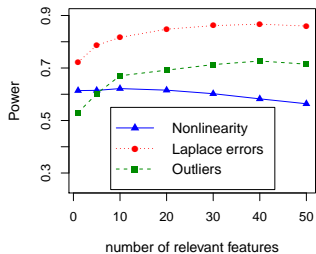
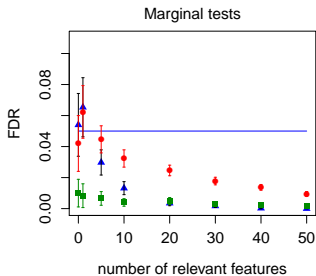
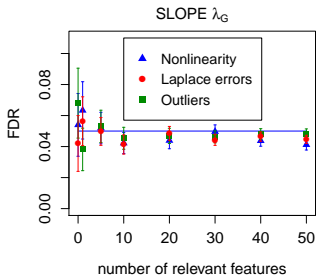
Szukamy tylko efektów addytywnych.

Scenariusze 3 i 4: Błędy z rozkładu Laplace'a lub z pewnym odsetkiem obserwacji odstających

Model idealny

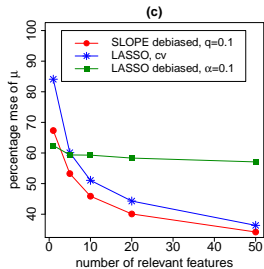
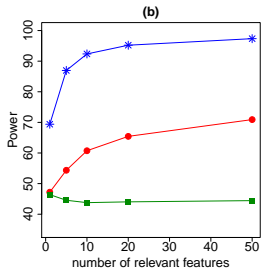
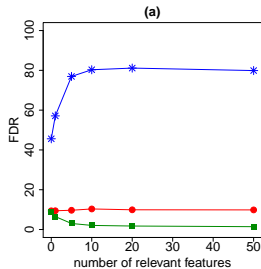
Odstępstwa od założeń

1. Su and Candes (Ann. Statist., 2016) - asymptotyczna optymalność gdy zmienne są ortogonalne lub niezależne gausowskie
2. Nowak and Figueredo (AISTATS, 2016) - skupianie skorelowanych predyktorów i optymalna predykcja dla skorelowanych gausowskich planów eksperymentu

Własności predykcyjne

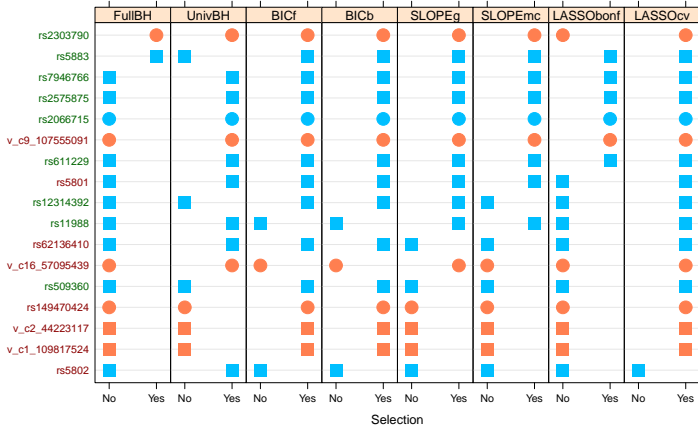
$$X_{n \times p} = F_{n \times 20} C_{20 \times p} + \epsilon_1$$

$$Y = F\beta + \epsilon$$

Tablica : Procentowy błąd predykcji

p	n	adaptive lasso	SLOPE $q = 0.1$
1000	1000	0.209	0.257
2000	2000	0.251	0.242
2000	2000	0.346	0.240

Analiza danych rzeczywistych

1. Polska - M. Żak-Szatowska, P. Biecek (UW), D. Brzyski (UJ), P. Sobczyk (PWr), P. Szulc (PWr)
2. Vienna University, Medical University of Vienna - A. Futschik, A. Baierl, F. Frommlet, F. Koenig
3. TU Muenchen - C. Czado, V. Erhart
4. Stanford - E.J. Candes, C. Sabatti, W. Su, E. Van den Berg, E. Patterson, C. Peterson
5. Tulane University - A. Gossman